

BEVRIJDING

We zijn al vroeg op de filmset waar de nieuwe Nederlandse speelfilm wordt gedraaid. 'We beginnen in de kleine uurtjes, als het nog donker is', zegt een vrolijke crew-medewerker in een besmeurde overall en op Uitmarkt-klompen. 'Dan heb je het mooiste licht.'

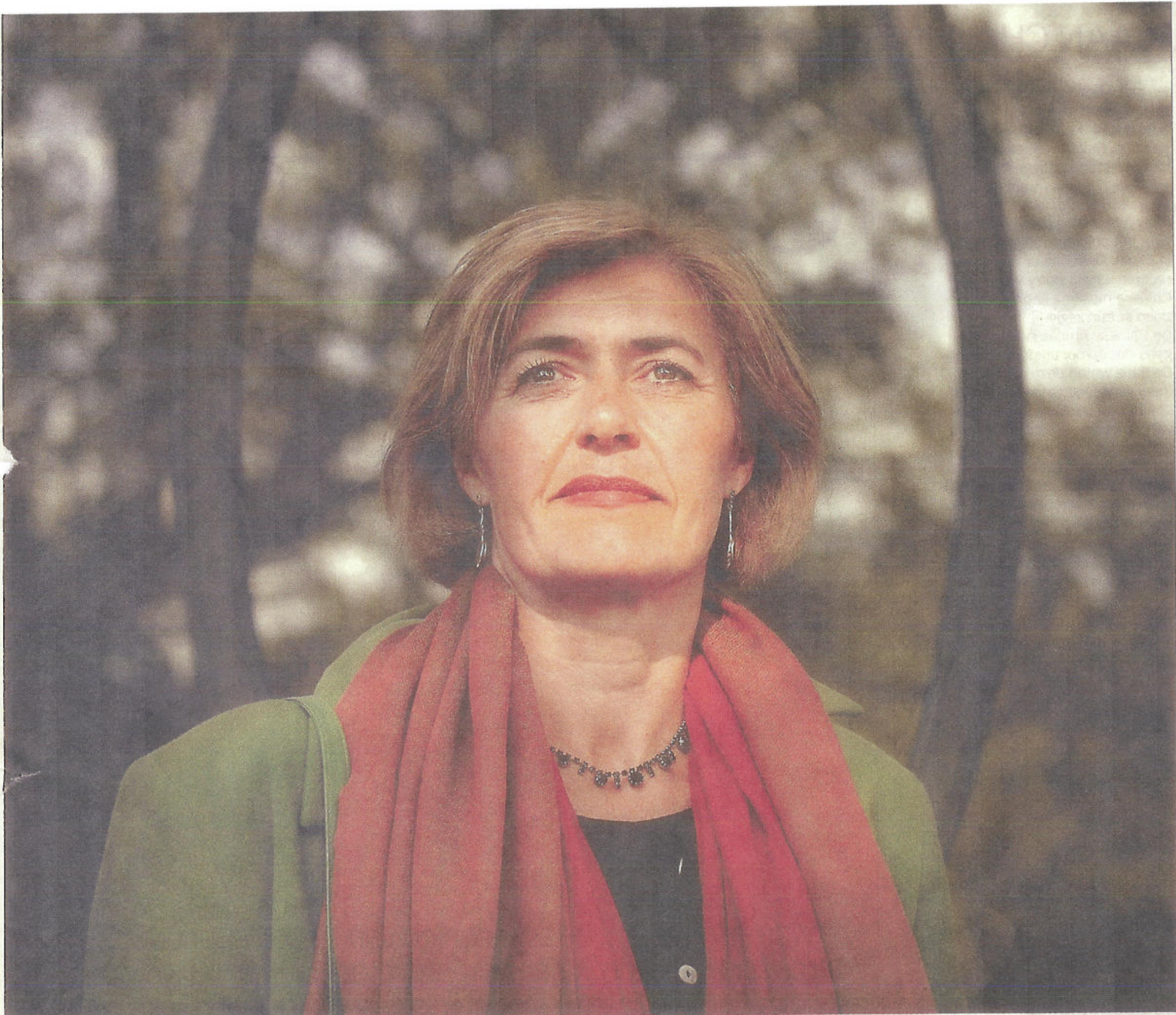
Het is koud, maar in de gammele, gedeukte cateringbus brandt het pruttelkacheltje al op volle toeren. Er worden boterhammen met margarine en pindakaas gesmeerd, en er is sterke koffie met halvamel uit een kartonetje. 's Middags staat er gekke, oosterse humustaart met Turks brood op het programma. Binnenin de bus hangt het vol met snuisterijen van tientallen Uitmarkten, Parades en Rare Clowndagen.

'In Frankrijk, Italië of Spanje lunchen ze op draaidagen met drie gangen en meerdere flessen wijn', zegt een acteur die al zijn hele leven zichzelf gebleven is. 'Maar heeft dat ooit een bijzondere film opgeleverd? Nou ja, die ene... hoe-heet-ie? Zaza... Zouzou... qui soufflent pour l'ascenseur... zoiets. Maar dat is alweer een eeuwigheid geleden. Wat ik bedoel is: heeft het ooit een Nederlandse film opgeleverd?'

De nieuwe Nederlandse speelfilm speelt zich af in een ver en donker verleden toen terreinwagens nog in onze binnensteden werden toegelaten en zonder problemen konden rekenen op een parkeervergunning. 'Gisteren hebben we met een Hummer gedraaid in de Amsterdamse Jordaan', zegt de regisseur lachend. 'Het is onbegrijpelijk hoe de mensen dat destijds deden met al die Amsterdammertjes. Gelukkig hebben we een historicus op de set. Die weet alles en plaatst het in een historisch perspectief. Van de piramides wist ook niemand hoe ze waren gebouwd. Maar hij wel.'

In een koud portiek treffen we de historicus. Een beetje erg veel clichés bij elkaar: ribfluwelen broek, ruitjestrui, colbertje met leren stukken op de ellebogen en een linnen tas met een verbleekte opdruk van een reformhuis. Alsof hij zelf alle vooroordelen over historici nog eens wil bevestigen, praat hij uitermate zacht.

'We weten allemaal hoe het gegaan is', fluistert hij. 'Het is in Nijmegen begonnen en daarna overgewaaid naar Amsterdam. Eerst hebben ze de terreinwagenrijders in een ver-

Hetti Willemse, directeur van de Stichting Art as Well.

FOTO KICK SMEETS

[deze week] Een Paralympics voor kunstenaars

DELLANDICART TOTTALENT

GEHANDICAPT TOPTALENT

In Amsterdam is een expositie van kunstenaars met een handicap te zien. Georganiseerd door de Stichting Art as Well. Directeur Hetti Willemse pleit voor een Paralympics van de kunstwereld. Ook van blinde schilders? 'Moeilijk te zeggen. Er moet nog bepaald worden wat wel of geen handicap is.'

Door RUTGER PONTZEN

Waarom nu deze tentoonstelling?

'De expositie is een opwarmer voor het festival *Een Hele Kunst*, dat volgend jaar mei in de Nieuwe Kerk in Amsterdam van start gaat, met muziek, theater, dans, beeldende kunst en fotografie. Het is de bedoeling dat al die producties gaan reizen door het land, hoewel we nog niet weten wat de andere steden zijn. Alleen van de tentoonstelling is zeker dat die volgend jaar in het Europese Parlement in Brussel te zien zal zijn. Het is ook een opwarmer voor potentiële financiers.'

Want die laten het nog afweten?

'Ja. Zo'n project dreigt tussen wal en schip te vallen. Cultuurfondsen verwijzen naar gezondheidszorg en welzijn, en die verwijzen je weer naar de cultuurfondsen.'

De Paralympics klinkt zo competitief. Iemand met één been kan in principe toch even goed schilderen als iemand met twee benen?

'Het gaat om de constatering dat gehandicapten met artistiek talent niet dezelfde kans krijgen als ieder ander. Wij willen die talenten ontdekken en kansen bieden. De mogelijkheden om op te treden en te exposeren zijn bijvoorbeeld in Frankrijk, Engeland en België veel groter dan in Nederland. Hier is dat nog geen gemeengoed. Kunst van gehandicapten wordt nog

steeds vanuit een hokjesgeest benaderd. Het wordt tijd dat de deuren van het officiële kunstbastion worden geopend.'

Hebben kunstenaars met een handicap u gevraagd iets te ondernemen?

'Nee. De vraag is gekomen uit de gehandicaptenzorg en de wereld van kunst en cultuur. Zij gaven signalen dat ze veel kunstenaars tegen kwamen die gehandicapt en talentvol zijn, maar nergens terecht konden.'

Outsider kunst?

'Ja. Het wordt ook wel Art Brut genoemd. Of *Art en marge*.'

Is de aandacht daarvoor niet op zijn retour? Het museum voor outsider kunst, De Stadshof in Zwolle, moest vier jaar geleden zijn deuren sluiten, wegens gebrek aan belangstelling.

'Maar dat was alléén voor outsider kunst. Wij proberen juist werk van kunstenaars met een handicap in een gewoon museum te laten zien.'

Heeft u Gijs van Tuyl, directeur van het Stedelijk Museum in Amsterdam, al benaderd voor een tentoonstelling?

'Nee, maar dat is wel onze opzet.'

Talentvolle kunstenaars met een

handicap komen niet aan de bak via de reguliere academies en opleidingen?

'Dat gebeurt inderdaad niet. Daarom komen er ook jury's voor de verschillende disciplines. Gekwalificeerde mensen uit de kunst- en cultuurwereld, die gaan bepalen welke kunstenaars met een handicap je zou kunnen labelen als individueel talent. Welke criteria en argumenten daarvoor gehanteerd gaan worden, moeten die jury's bepalen.'

Hoe komt u aan gehandicapte kunstenaars?

'Die moeten zich nog aandienen via de vindplaatsen. We zoeken onder meer bij ateliers, stichtingen en activiteitencentra die daarin gespecialiseerd zijn. Het gaat ook om allerlei verschillende handicaps: chronisch psychiatrische patiënten, zwaar verslaafden, mensen met een lichamelijke handicap.'

Op zoek naar artistiek toptalent met een handicap - dat suggereert dat het werk van de normale gehandicapte kunstenaars niet goed genoeg is?

'Nee, maar we zijn wel op zoek naar iets anders dan de Remóvoskalenders, met prenten van mond- en voetschilders.'

Een Hele Kunst. Stadhuis, Amsterdam. Tot begin november.